

DKAS

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO
Minister mag. Dejan Židan
gp.mkgp@gov.si

Društvo krajinskih arhitektov Slovenije
Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana
DŠ: 18473920
TTR: 02014-0018198619

Št. dopisa: 11/101001/UO
Datum: 1.10. 2010

— **Zadeva:** MNENJE S PRIPOMBAMI IN PREDLOGI NA OSNUTEK ZAKONA O
SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O KMETIJSKIH ZEMLJIŠČIH (ZKZ - C)

Spoštovani,

na podlagi vašega povabila, da v času od 1. 9. 2010 do 2. 10. 2010 podamo predlog, mnenje ali pripombo na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih (ZKZ - C) smo v Društvu krajinskih arhitektov Sloveniji oblikovali mnenje s predlogi in pripombami, ki jih podajamo v nadaljevanju.

Društvo krajinskih arhitektov Slovenije (DKAS) je strokovno združenje krajinskih arhitektov in drugih strokovnjakov, ki se ukvarjamo z urejanjem prostora in varstvom okolja v najširšem pomenu besede. To vključuje tako prostorsko planiranje kot urbanistično in krajinsko načrtovanje oziroma oblikovanje. Temeljna načela, ki jih pri svojem delu spoštujemo so celovitost v pristopu do reševanja prostorskih in okoljskih problemov, interdisciplinarnost, upoštevanje tako okoljskih kot socialnih in ekonomskih vidikov razvoja in varstva ter največja možna preglednost v javnih zadevah urejanja prostora in varstva okolja.

— Ugotavljamo, da ste v osnutku zakona sicer upoštevali nekatere naše pripombe, zato v nadaljevanju ponovno opozarjamo na tiste predloge sprememb, ki bodo po našem mnenju imele daljnosežne posledice za sistem urejanja prostora v katerem kot eden od akterjev sodeluje tudi kmetijski resor. V DKAS se zavedamo, da je varovanje plodnega dela tal temeljna skrb družbe kot celote. Z vami v celoti delimo skrb, ki se v zvezi s plodnim delom tal kaže v Sloveniji. Zato podpiramo vaša prizadevanja, da se prenovi zakonodajni okvir varstva kmetijskih zemljišč. Tudi mi smo namreč prepričani, da sedanje rešitve ne zagotavljajo njihovega varstva, kot to določa 71. člen Ustave Republike Slovenije, ki določa posebno varstvo kmetijskih zemljišč z zakonom.

Žal pa z vami ne moremo deliti mnenja, da so rešitve, ki jih za varstvo kmetijskih zemljišč predlagate z javno objavljenim osnutkom ZKZ-C, ustrezne. *Menimo* namreč, da je predlagano uveljavljanje varstva kmetijskih zemljišč po konceptu »trajno varovanih kmetijskih zemljišč« dejansko nadaljevanje in stopnjevanje koncepta varovanja kmetijskih zemljišč kot »temelja proizvodnje hrane v Republiki Sloveniji«, ki je bil postavljen v osemdesetih letih in je uveljavljen še danes. Tak koncept je izrazito prispeval k temu, da

je varstvo kmetijskih zemljišč v kritičnem položaju, saj se ta niso samo zmanjšala po površini, ampak so se poslabšale možnosti njihove nemotene kmetijske rabe zaradi vseprisotne »razpršene gradnje«, ki ni namenjena kmetijstvu. Koncept postavljenega varstva kmetijskih zemljišč, ki ga je v postopkih prostorskega načrtovanja, zlasti na lokalni ravni, uveljavljalo ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, je odklanjal širitve slovenskih mest na urbanistično logične in funkcionalne, v naravi pretežno kmetijske površine, kar je prispevalo k uveljavitvi prakse, da si vsak rešuje svoje stanovanje sam na podeželju. Posledično mesta v zadnjih tridesetih letih (od uveljavitve pojma najboljših kmetijskih zemljišč), niso več organsko in strnjeno rasla, ampak se je razvoj, podprt z razmahom avtomobilskega prometa, preselil na podeželje, na zemljišča staršev, sorodnikov in celo na same kmetije. Danes so številna mala naselja uspela ustanoviti lastne občine, delovna mesta ostajajo v mestih, javni promet upada zaradi prenizkih gostot, širijo in gradijo se nove prometne površine, namenjene dnevnim migracijam.

Menimo, da osnutek ZKZ-C ne sledi usmeritvi 71. člena Ustave, ki določa »varstvo zemljišč«, kjer v prvem odstavku uveljavi pojem »posebnih pogojev za uporabo zemljišč zaradi smotrnega izkoriščanja«. Posebni pogoji za uporabo zemljišč zaradi smotrnega izkoriščanja so po svoji naravi pogoji, ki se v evropski tradiciji oblikujejo in uveljavijo skozi instrumente urejanja prostora. Isti člen uveljavlja tudi pojem »posebnega varstva kmetijskih zemljišč«.

Slovenija je po površini majhna država z omejenim prostorom, zato je smotrna raba zemljišč še toliko bolj pomembna. Smotrna raba zemljišča je čedalje bolj večnamenska, kar pomeni, da je na kmetijskem zemljišču lahko predviden prostor za zadrževanje visokih voda, kjer se pozimi lahko odvija tek na smučeh, spomladi pa v živicah gnezdiyo zavarovane vrste ptic, za opazovanje katerih bi lahko dopustili grajen objekt. Prepričani smo, da razumevanje posebnega varstva kmetijskih zemljišč v obliki določanja posebnih »trajno varovanih kmetijskih zemljišč«, ki ni proučeno in usklajeno z drugimi vidiki smotrnega izkoriščanja ni v skladu s prizadevanji za trajnostni prostorski razvoj države, h kateremu pomembno prispevajo vse dejavnosti in rabe, vključno s kmetijstvom, razvojem mest in prometno infrastrukturo.

V celoti podpiramo rešitve, ki bi ob spremembi namembnosti zemljišča uvedle »javno dajatev«, ki bi jo plačeval lastnik zemljišča. Podpiramo tudi predlog, da se pomemben del teh sredstev usmerja v razvoj podeželja. Vendar ob tem pogrešamo analizo rezultatov v letu 2003 opuščenega obračunavanja spremembe namembnosti, zlasti razlogov, zaradi katerih sistem ni bil uspešen in ni dajal rezultatov.

Spremembe, predvidene s tem osnutkom po našem mnenju presegajo dopolnjevanje obstoječega zakona in zahtevajo pripravo celovitega zakonskega predloga, ki ga bi morali spremljati tudi podzakonski predpisi, saj bi na njihovi osnovi lahko šele ocenili ali zadovoljivo rešuje zaznane probleme. Zdaj tega žal ne moremo reči, saj podzakonski predpisi niso pripravljene, osnutek zakona, ki je v javni razpravi, pa ne spremlja obrazložitev iz katere bi lahko razbrali razloge za predlagane rešitve. Po sedanjem predlogu naj bi bili podzakonski predpisi pripravljene v 18 mesecih, vzpostavitev evidence o kmetijskih zemljiščih pa še celo leto kasneje, kar je nesprejemljivo.

Poleg splošnih pripomb pa želimo izpostaviti posamezne problemske sklope, na katere podajamo tudi podrobnejše pripombe v obliki sledenja spremembam, ki je v prilogi.

Zaradi navedenega *vas pozivamo in vam predlagamo*, da po zaključeni javni obravnavi osnutka ZKZ-C, pripravite spremenjen in dopolnjen koncept posebnega varstva kmetijskih zemljišč in ga skupaj s strokovno opredeljeno obrazložitvijo in spremljajočimi strokovnimi

podlagami ponovno posredujete v javno obravnavo. Ker je bilo v zadnjih letih po naročilu Republike Slovenije izdelanih nekaj zelo tehtnih analiz in strokovnih podlag s konkretnimi, tudi variantnimi koncepti varstva kmetijskih zemljišč, predlagamo, da se slednje uporabijo pri pripravi ZKZ-C.

Z lepimi pozdravi,

Barbar Goličnik Marušič,
predsednica DKAS

Priloga: pripombe in predlogi v sledljivi obliki

V vednost:

- Predsednik Vlade RS, Borut Pahor, gp.kpv@gov.si
- Ministrstvo za okolje in prostor, minister dr. Roko Žarnić, gp.mop@gov.si
- Služba Vlade RS za zakonodajo, dr. Janez Pogorelec, gp.svz@gov.si
- Državni zbor RS, dr. Pavle Gantar, gp@dz-rs.si
- Državni svet RS, mag. Blaž Kavčič, gp@ds-rs.si
- Zbornica za arhitekturo in prostor, mag. Andrej Goljar, zaps@zaps.si